

היה ברור שפה תהיה קטסטרופה

הרגשתי שאני חייב להמשיך, שאני פשוט לא יכול לעזוב את החיילים שלי ואת האירוע. ידעתי שלא אוכל לסלוח לעצמי אם לא אחזור לשטח."

■ בתום הקרבות

"שלושה ימים אחרי הקרב במתלה צלחנו את התעלה לגדה המערבית. סייענו בכיתור הארמיה השלישית, והטנק שלי היה הראשון שהגיע לקילומטר ה-101 בדרך לקהיר. שם נגמרה המלחמה רשמית, אבל נשארת בתעלה עוד כחצי שנה. בסך הכל נפצעתי במלחמה ארבע פעמים, ועברו שנים ארוכות עד שהוציאו מראשי את כל הרסיסים.

"מלחמה צריכה להיגמר בשחור ולכן, באופן חריג משמעי ובטוח. אבל לא כך היה במלחמת יום הכיפורים - לא השמדנו את הארמיה כפי שהיה עלינו לעשות, והמלחמה הסתיימה בצורה לא ברורה. אמנם היה זה הישג אדיר, שהפכנו את הגלגל וממתקפה כוללת ומכה נוראה סיימנו בכיבוש מחדש וברוך לקהיר, אבל זה לא היה נוק-אאוט כמו שאמור להיות.

"בהמשך שירותי הצבאי הייתי, בין היתר, מח"ט 401, מפקד אוגמ"ר 80 ומבקר מערכת הביטחון. בשנת 1990 השתחררתי מצה"ל בדרגת תא"ל."

■ כך השתניתי

"אני מאוד שלם עם כל מה שעשיתי במלחמה, והיום אני יודע שהכל נובע מהמחויבות ומהערכים שקיבלתי מהשורשים שלי - ביישוב, בבית ובבית-הספר. ההתיישבות העובדת יוצבה אותי ככזה. אי-אפשר להבין כראוי את השטח כחי"דניק, אם אתה לא יודע להברידל בין אקליפטוס לאורן. אי-אפשר לדעת לנווט היטב בלילה, אם לא יצאת לטייל בשרות כילד. אם גדלת בסביבה של בעלי חיים, לא תירדה סתם כך בארם.

"העקשנות שגדלתי עליה חינכה אותי שלא מוותרים ולא נכנעים - לא לסלע, לא לאבן, לא לסוס עקשן ולא לטרקטור - ובטח שלא בשדה הקרב. אם לא נגרל בארץ הזו בני נוער שיהיו מוכנים לרוץ פנימה לתופת, פשוט בגלל שהם מרגישים אהבה למולדת וציונות - לא נוכל לעמוד שוב במלחמה כזו. הרי מה מביא בחור צעיר להילחם עד כלות בכזה לילה נורא? בשבילי, זו הייתה העובדה שהייתי קשור לכל פיסת אדמה בארץ הזו, ומחובר לגבעות שלה בכל נימי נפשי."

■ העיטור ואני

"לא הלכתי ונלחמתי בשביל לקבל את העיטור הזה, אני לא חי בשבילו ולא מחשיב אותו כרלוונטי בחיי. אמנם הוא לא שינה אותי או את מה שעשיתי, אבל בכל זאת לא מדובר בסתם קישוט - חשוב מאוד שאנשים ידעו שישנם מעשי הצטיינות וישנם כישלונות."

מוטי מו. "זה לא היה נוק-אאוט כמו שאמור להיות"

כל החטיבה למתקפה כוללת על מנת לחלץ אותנו משם. רק תוך כמה שעות הצלחנו לפנות את כולם ולצאת החוצה.

"הפציעה שלי הייתה קשה ולא נעימה. התפנית ליממה אחת בלבד כדי לקבל טיפול רפואי. חזרתי מיד, למרות הכאבים האימים ששיגעו אותי, ואת שאר ימי המלחמה העברתי עם תחושת על הראש."

"פתאום נורה על תחתית הטנק שלי פגז, שפשוט פגע לי בפנים. הפעם, בניגוד לפציעות הקודמות, איברתי מעט את ההכרה. אחרי זמן קצר חזרתי לעצמי, אבל פשוט לא ראיתי כלום. דם נזל לי מכל כיוון, אבל הרגשתי שאני עוד יציב. מסביב הטנקים שלנו נשרפו, ותוך כמה דקות נשארו רק ארבעה. "המח"ט, שראה את המצב אליו נכנסנו, שלח את

מפצח המרולל. למרות שחשתי שמדובר בטירוף מוחלט - היינו חייבים לנקות אותו מהחי"ד המצרי. נכנסנו פנימה וריססנו את כולו. זה היה פשוט מחריד. היה לי חשוב להוציא את כולם מהעסק הזה, ולא הסכמתי לברוח. שמרנו אחד על השני, והתעקשתי בכל מאווי לא להשאיר טנק או צוות מאחור. רציתי לחלץ גם את החיילים שביתר המעוים בתעלה, אבל אסרו עליי בפקודה מלמעלה. כולם נהרגו או נפלו בשבי.

"הלילה הראשון של מלחמת יום הכיפורים היה תופת איומה שבחיים לא ראיתי כמותה. לא משנה כמה אנסה לתאר במילים - מי שלא היה שם לעולם לא יוכל להבין. אנשים נעלמו מעוצמת האש, הכל קרס והתפורר, ההפתעה הייתה מוחלטת. מה מניע אדם בלילה כזה? בשבילי זה היה האמונה ביכולות שלי ושל החיילים שלי להתגבר על העלבון שנתפסנו בצורה כזו, ולהחליט בנחישות שפה הם לא יעברו, שאנחנו נצא מזה בחיים. פתחתי מאור, אבל לא הסכמתי להיכנע.

"בלילה הארוך הזה, של קרבות בלתי פוסקים, שיבשנו את כל התוכנית המצרית - אולם במחיר עצום של כ-300 טנקים שרופים. אני מאמין שבסופו של דבר, הכל מסתכם באימון הפרט: חיילים טובים, שיש להם רגישות לשטח, עקשנות וקור רוח - יכולים לצאת מזה. למחרת המשכתי לקחת חלק בקרבות הבלימה, ולא הסכמתי להתפנות מהשטח לטובת טיפול רפואי. הייתי חייב לתפקד, פשוט לא יכולתי להרשות לעצמי לשבת בצד ולא לקחת חלק במלחמה.

מוטי מו. "זה לא היה נוק-אאוט כמו שאמור להיות"

"ב-12 באוקטובר פרצו המצרים למתלה, ואני נשלחתי להגן על קו התעווים עם שבעה טנקים. חטפנו מכות טילים קשות וכל השמיים היו אדומים מאש. קיבלנו סיוע צנוע - שני נגמ"שים עם חיילי חי"ד וכמה פצצות שנוקרו ממטוסים, ובצהריים נשלחנו לתקוף את האויב. דהרנו פנימה היישר אל תוך מערך של חטיבה מצרית. שבעה טנקים מול חטיבה שלמה. חיילי הקומנדו שלהם טיפסו על הטנקים שלנו, ובטווחים קצרים ירינו לכל עבר.

ופיקדתי על מבצעים רבים בעומק האויב - אך לא רציתי להישאר יותר בצבא. הרמטכ"ל דאז, רא"ל חיים בר-לב, שכנע אותי בסופו של דבר לחתום קבע, ואחרי שסיימתי את פר"ם, עברתי הסבה לשריון והגעתי להיות מ"פ בגדוד 195 של חטיבה 401.

"בראש השנה 1973, סיימתי לפקד על קורס צמ"פ ברפידים והגעתי עם הפלוגה הצעירה לקבל חפיפה בקו שלנו, שהיה בגזרה הצפונית בכלוח. הטנקים שלנו לא היו מאורגנים ומצוידים ככלל. כשהתחלתי לחוש במתח מסוים ביום כיפור, כאילו משהו חריג ולא טוב קורה, הוריתי לחמש ולארגן את הכלים. בשעות הצהריים כבר היינו בכוננות, אבל איש לא דיבר על מלחמה.

"בשעה שתיים בצהריים הופיעו לפתע המוני מטוסי מיג מצריים מעל לחניון שלנו והטילו פצצות לתוכו. התחילה מהומת אלהים. תוך כדי הפגזה אווירית רצנו אל הטנקים, הנענו אותם וברחנו החוצה. על ההתחלה היו לנו עשרה הרוגים. קיבלנו פקודה לנוע לכיוון מעברי המתלה, בלי משימה מוגדרת, ודהרנו עד הכביש כמו משוגעים כדי להגיע לתעלה עוד באור יום. לא היה זמן לתפוס עמדות, היה ברור שפה תהיה קטסטרופה. מדי פעם ריססתי את הגבעות שבדרך כי חשתי מארבע מצרי."

רס"ן מוטי פז קיבל את עיטור העוז על שמנע מכוחות מצריים לחצות את התעלה, על אף שנפצע בפניו

כשמוטי פז הגיע לתעלת סואץ עם הפלוגה שלו, שבועות לפני פרוץ מלחמת יום הכיפורים, היא נראתה לו מוזר. השקט והפסטורליות של התעלה גרמו לו לחשוד שמהו איננו כשורה, למרות שברדגים הגבוהים הרגיעו שמלחמה היא תרחיש בלתי אפשרי. מפקד הגיס הצהיר שבעשר השנים הקרובות יהיה שקט בגזרת סיני, ותכנן לפרק את החטיבה שבה היה פז מ"פ.

"אם המצרים היו מחכים עם המתקפה עוד כמה חודשים - בכלל לא היינו שם כדי לעצור אותם", מספר פז. "אבל ביום כיפור ההוא אנחנו היינו שם, מופתעים, אבל מחכים לבלום אותם ולא להיכנע, למולי ולמולו של עם ישראל."

■ איך הכל התחיל

"התגייסתי בשנת '66 לגדוד הנח"ל המוצנח, ואחרי שסיימתי בהצטיינות קורס מ"כים וקורס קצינים הפכתי בתוך חודש משנה למ"פ בגדוד. בזמן מלחמת ההתשה הייתי מפקד סירת הצנחנים,

מי האיש

רס"ן מוטי פז

קיבל את: עיטור העוז
מתי: מלחמת יום הכיפורים
תפקיד בעת האירוע: מפקד פלוגת צמ"פ שלחמה בקו התעלה
עיסוק ביום: תא"ל (מיל), עובד בתעשיות הביטחוניות